

Jacob Holm
Utvecklingsledare
jacob.holm@ekero.se

Utbildning på nationella program för asylsökande ungdomar över 18 år

Dnr BUN18/92-412

Asylsökande ungdomar har rätt till utbildning i gymnasieskola, endast om de har påbörjat utbildningen på ett introduktionsprogram, eller på ett nationellt program, innan de har fyllt 18 år. Eleven har dock rätt att fullfölja påbörjad utbildning på ett introduktionsprogram eller ett nationellt program. Däremot har eleven inte rätt att gå över till och påbörja utbildning på ett nationellt program från och med fyllda 18 år, även om eleven har påbörjat ett introduktionsprogram innan dess. Det finns dock inget som hindrar att kommunen ändå erbjuder utbildning på exempelvis ett nationellt program till de ungdomar som fyllt 18 år. (15 kap. 5 §, 29 kap. 3 § skollagen (2010:800))

När regeringen föreslog den nya lagen om tillfälliga uppehållstånd i november 2015 var tanken att regelverket inte skulle ändras för barn och barnfamiljer som kom innan den 24 november 2015. På grund av långa handläggningstider hos Migrationsverket har många av dem som ansågs var barn innan den 24 november nu fyllt 18 år, och enligt regeringen lider dessa ungdomar en rättsförlust eftersom de betraktas som vuxna enligt lagen. Om ungdomarna hade prövats som barn skulle de troligtvis ha fått permanent uppehållstillstånd.

Regeringen har mot denna bakgrund lagt ett förslag om att asylsökande ensamkommande som fyllt 18 och som har fått, eller kan komma att få, ett avlägsnandebeslut ska kunna få uppehållstillstånd för gymnasiestudier. Regeringen kommer troligen få stöd i riksdagen nu i juni för sitt förslag Ny möjlighet för uppehållstillstånd (prop. 2017/18:252). Regeringen anser att kommunernas möjlighet att erbjuda dessa elever utbildning på ett nationellt program bör öka och har därför beslutat om ändringar i förordningen om statlig ersättning för asylsökande m.fl. Ändringarna gör det möjligt för de kommuner som frivilligt erbjuder asylsökande ungdomar som fyllt 18 år utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan att få ersättning för kostnaderna.

Situationen i Ekerö kommun

Barn- och utbildningsförvaltningen har också blivit kontaktade av Mälarearnas EBO-grupp som frågat hur Ekerö kommuns inställning är till att erbjuda utbildning på nationella program för den aktuella gruppen.

Enligt Mälarearnas EBO-grupp finns i dagsläget ca 20 ensamkommande ungdomar boende på Ekerö som har fyllt 18 år och inte längre omfattas av socialtjänstens omsorg. I Barn- och utbildningsförvaltningens elevregister finns för närvarande 15 ungdomar med så kallat TF-nummer inskrivna på Individuella gymnasiet. Dessa personer saknar svenskt personnummer och tillhör som grundregel gruppen asylsökande. Ytterligare två ungdomar är inskrivna vid skolor utanför kommunen. Enligt kommunens uppgifter är de allra flesta av dessa över 18 år och har enligt skollagen inte rätt att påbörja ett nationellt program på gymnasieskolan.

Det finns ett antal av dessa ungdomar som, om de gavs möjlighet att söka till ett nationellt program till hösten och inte bedöms som obehöriga på grund av ålder, eventuellt skulle kunna komma in på ett nationellt program. Det handlar troligen om högst en handfull ungdomar. Om denna grupp inte ansöker nu kommer de antagligen att få vänta ett år tills de kan påbörja ett nationellt program.

Gymnasieantagningen/Storsthlm

Barn- och utbildningsförvaltningen har uppmanat ungdomarna att söka i årets gymnasieantagning för att därefter återkomma med besked kring behörighet. Frågan har varit uppe för diskussion i Storsthlm om hur ansökningar från dessa ska hanteras rent praktiskt i systemet. Asylsökande över 18 år spärras automatiskt i gymnasieantagningssystemet som obehörig. Men om en kommun beslutar att de ska ses som behöriga prövas den asylsökande på samma villkor som övriga sökanden på sitt betyg. Storsthlm ska återkomma närmare kring rutinerna för hur Gymnasieantagningen ska hantera detta.

Kostnader/finansiering

Som nämnts ovan finns möjlighet för kommuner att ansöka om ersättning för de kostnader som uppstår. Regeringen har avsatt 11 miljoner kr per år för detta ändamål och ersättningen ska betalas ut i enlighet med den schablonersättning som enligt förordningen betalas ut för kostnader för en elev i gymnasieskola. För 2018 är schablonbeloppet för en elev i gymnasieskola satt till 116 100 kronor per år. Ändringarna ska träda i kraft den 1 juni 2018 men kommunerna kan ändå ansöka om ersättning för kostnader från och med den 1 januari 2018. Regeringen uppger att den följer frågan och är beredd att återkomma i kommande propositioner för att trygga kommunernas förutsättningar för detta.

Kommunen handhar redan idag eftersökningar av medel för asylsökande ungdomar som går i skolan så det innebär ingen ny hantering. Frågan är dock om avsatta medel är tillräckliga. Det är svårt att veta hur många elever det rör sig om och antalet elever

som medel kommer att ansökas för, regeringen resonerar inte kring det i propositionen.